

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, 4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, „Bejaardencentrum Rijnzate”, postbus 694, 2400 AR Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementenprijs f 10,- per jaar. Abonnementenprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

EEN BIJZONDERE BRON (PINKSTEREN)

„en zie, daar vloten wateren uit.....”
Ezechiël 47: 1m.

Het is een wonderlijk gezicht dat de Heere de profeet Ezechiël laat zien. Hij is door de Heere geleid naar de deur van de nieuwe tempel, die hem getoond is. En dan ziet hij iets bijzonders gebeuren: Wateren stromen uit het heiligdom! En die wateren ontspringen van onder de drempel, de stroom komt vanuit het binnenste van het tempelgebouw. Dáár is dus de bron. Niet naast de tempel, ook niet dichtbij de tempel, maar in de tempel zelf.

Let er even op, dat dit aan het eind van dit gezicht nog weer bevestigd wordt. Daar is de stroom van dit water al verder. En Ezechiël ziet dat aan de oever van deze stroom allerlei spijsgeboomte groeit aan beide zijden. Het blad van dat geboomte valt niet af, de vrucht vergaat niet. Elke maand brengt het nieuwe vruchten voort. En met nadruk wordt de reden van deze zeldzame levenskracht vermeld: „want zijn wateren vlieten uit het heiligdom”. Het is alsof God Zelf de betekenis van de bijzondere bron der levensstroom onderstreept. Deze bron is allesbeheersend voor deze stroom. Het gaat niet allereerst om de diepte en kracht van de stroom, maar om de bron.

In deze tempel heeft de Heere Zelf Zijn intrek genomen. Zijn heerlijkheid woont daar van binnen en heeft het gehele gebouw vervuld. God doet daar Zijn deugden uitstralen, omdat Hij in Christus een verzoend God is voor Zijn volk. Alleen in Christus. Anders moeten Gods deugden getuigen tegen verloren zondaren. Maar ook door schuldverzoening gaat de heerlijkheid Gods weer de tempel vervullen. En nu vanuit dat heiligdom vloeien de wateren.

De stroom van het leven door de Heilige Geest komt uit de bron van de heerlijkheid Gods in Christus. Was dat niet zo, nooit kon die stroom leven brengen in deze wereld en in het hart van de zondaar. De dood zou dan de dood blijven. Maar nu voert Hij het leven uit God in Christus in de dood en gaat het leven overal, waar deze stroom maar komt. Op de Pinksterdag is die levensstroom gaan vloeien. Door middel van het gepredikte Woord, door het werk van de Heilige Geest. Die stroom komt uit God door het verzoenend werk van Christus. Zo verheerlijkt de Heilige Geest God in Christus.

Alle heil en leven is uit God. Pinksteren verheerlijkt het werk Gods in de enige Zaligmaker van een verloren zondaarsvolk.

We gaan het Pinksterfeest weer tegemoet. Waar spreekt het u van? Van machtige tekenen en opzienbarende dingen? We mogen er niet aan voorbijgaan, maar erg is het als we het grote wonder van Pinksteren

„Hij dan door de rechterhand Gods verhoogd zijnde en de belofte des Heiligen Geestes ontvangen hebbende van den Vader heeft dit uitgestort wat gij nu ziet én hoort”. Pinksteren is werkelijkheid geworden vanuit het verzoenende werk van Christus. Uit die bron wordt de Heilige Geest levenswerkend uitgestort.

Wij hebben allen, persoonlijk, het wonder van dat leven nodig vanuit die bron, door de Heilige Geest. Dan pas is de zegen van

Pinksteren werkelijkheid in ons leven. Denk maar niet dat we dat niet nodig hebben als we het zo goed weten wat Pinksteren betekent maar nog niet persoonlijk dit leven kennen. Doch juist omdat de bron ligt in God in Christus kan het voor een dode zondaar. Maak er ernst mee voor uzelf. Het is een onuitputtelijke bron. Nooit behoeft iemand te denken, dat die bron leeg wordt, voordat God Zijn werk voleindigd heeft en de laatste uitverkorene heeft toegebracht.

En zalig die naar de bron geleid wordt. Die gaat pas verstaan het geheim van Pinksteren. De Heere schenkt alle leven vanuit deze bron door de Heilige Geest. Maar Hij werkt ook in het leven van al de Zijnen naar die bron toe. Het leven uit God in Christus doet wat van binnen en naar buiten. Dat kan niet anders. De dood wordt verbroken en vruchten uit God komen openbaar. Maar toch de grond van dit alles ligt niet in henzelf. Alleen in God en Christus. En daarom leidt God door Zijn Heilige Geest naar de bron. Om God te verheerlijken in dat grote werk, dat Hij naar Zijn welbehagen in Christus gedaan heeft tot verlossing van arme zondaren. Dan is die bron zó vol en zó diep, dat de eeuwige zaligheid vervuld zal zijn met het vertellen van de wonderen Gods!

D. Slagboom.

Van de redactie

1. Ontmoetingsdag. De ontmoetingsdag te Sliedrecht-centrum zal D.V. worden gehouden op zaterdag 30 augustus a.s., dus niet op de 23e van die maand. We hopen in het volgende nummer te kunnen mededelen, wie er D.V. dan zullen spreken.

2. Preken van Ds. Kok. Bij informatie is mij gebleken, dat de afscheidsprek van Ds. Kok met nog twee preken over een week of drie zal kunnen verschijnen. De kosten zijn nog niet bekend. Men kan zich nog voor een of meer exemplaren bij mij opgeven. Dadelijk na de verschijning worden die dan toegezonden.

B.

DE DORDTSE LEERREGELS

Les 38

Waardestuk II.

Het luidt:

„Deze Raad, voortkomende uit de eeuwige liefde Gods tot de uitverkorenen, is van het begin der wereld tot op deze tegenwoordige tijd, de poorten der hel zich tevergeefs daartegen stellende, krachtig vervuld geweest en zal ook voortaan vervuld worden, alzo, dat de uitverkorenen, te Zijner tijd, tot één vergaderd zullen worden en dat er altijd zal zijn een Kerk der gelovigen, gefundeerd in het bloed van Christus, dewelke Hem, haar Zaligmaker, Die voor haar als een bruidegom voor zijn bruid, aan het kruis Zijn leven overgegeven heeft, standvastiglijk beminne, geduriglijk diene en hier en in alle eeuwigheid prijze.

Dit artikel over Gods Raad is duidelijk een nadere bevestiging van het vorige artikel 8. Daarin lieten onze vaders uitkomen de dwaze leer der Remonstranten, als zou de Vader wel Zijn Zoon hebben verordeneerd tot de dood des kruises, maar zonder een zekere

Van de administratie

Circa 500 abonnees hebben nog niet hun abonnementsgeld voor 1980 betaald.

Mag ik bij deze hen vriendelijk verzoeken, dit niet langer uit te stellen, maar dit p.o. te doen? Bij voorbaat reeds dank voor uw medewerking.

Wij worden anders genoodzaakt een herinneringskaart toe te zenden, wat niet alleen veel werk geeft, maar ook onnodige porto kosten.

Wij zien belangstellend uit naar resultaten van dit verzoek.

3 Nieuwe abonnees konden weer worden genoteerd, terwijl wij ontvingen f 45,- aan giften, en van N.N. te A. f 50,-. Voor dat alles onze dank, en bij de voortduur in alles aanbevelen.

Adm. Bewaar het Pand, „Bejaardencentrum Rijnzate”, 1-08 Alphen a/d Rijn. Postbus 694. 2400 AR. Giro 704350.

d.L.

N.B. Het zou erg verheugend zijn, wanneer bovenstaand verzoek van br. Van der Lee tot resultaat zou hebben, dat al die vijfhonderd abonnees het abonnementsgeld per omgaande betaalden. Het is voor ieder slechts een bedrag van f 10,-, maar voor onze kas gaat het om een bedrag van vijfduizend gulden! Wij moeten ook aan onze verplichtingen voldoen. Bij voorbaat hartelijk dank.

G. Blom.

en bepaalde raad over iemand om die zalig te maken. Met andere woorden: zonder bepaalde verkoren mensen te bedoelen.

Gevolg van deze dwaasheid is de verwerping van het artikel over de kerk, zoals we ook lezen in artikel 9: „En dat er altijd zijn zal een kerk der gelovigen, gefundeerd in het bloed van Christus.”

Zo zien we, dat een dwaling nooit alleen staat en op zichzelf, maar dat de éne dwaling de andere voortbrengt.

Daarom dient Gods kerk des te meer ernstig waakzaam te zijn en de dwalingen tijdig te onderkennen. Ook met het oog op het feit, dat oude dwalingen zich weer openbaren onder een ander etiket en met een andere naam. Het funeste hierbij is, dat men theoretisch de gereformeerde belijdenis nog wel onderschrijft, maar praktisch naar eigen moderne opvatting interpreteert, verklaart. Zie bij Genesis twee en drie en andere belijdenisuitspraken.

Ware er dus geen persoonlijke uitverkiezing van eeuwigheid, dan is er ook geen kerk! Welnu, artikel negen laat dan ook duidelijk uitkomen het nauwe verband tussen Gods raad en de kerk. Zo ook tussen Christus en de Kerk als van een bruidegom tot zijn bruid. Ook de Heidelbergse Katechismus laat dit nauwe verband zien tussen Gods raad en Zijn kerk. Zij belijdt in Zondag 21, vraag 54:

„Wat gelooft gij van de heilige algemene Christelijke Kerk?

Dat de Zone Gods uit het ganse menselijk geslacht Zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geesten Woord, in enigheid des waren geloofs, van den beginne der wereld tot aan het einde vergadert, beschermd en onderhoudt.”

En bovenal: Gods Woord zelf leert niet anders.

In dit opzicht is Gods RAAD, welke voortkomt „uit de eeuwige liefde Gods tot de uitverkorenen”, zoals we lezen in ons artikel, vervuld in het VERLEDEN en zal vervuld worden in de TOEKOMST.

Vervuld in het verleden! Ja, de Zone Gods heeft Zijn kerk vergaderd van het begin der wereld.

Al de uitverkorenen zijn in het verleden toegebracht.

Dit vergaderend werk van Christus is wel geweldig tegengestaan door satan. Ons artikel spreekt van de „poorten der hel”. De Heere Jezus zei tot Petrus op zijn schone belijdenis: „En op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.”

Oudtijds bevond zich de militaire staf in de poort van de stad, zoals ook daar de rechtspraak geschiedde. Nauwkeurig werd door die staf beraadslaagd over al de plannen en wegen, waarnaar en hoe de oorlog zou uitgevoerd worden.

Welnu, zo heeft ook satan zijn plannen en listen uitgedacht, ten einde 's Heeren kerk ten onder te brengen. Gods kinderen weten hiervan. Heeft Paulus niet geschreven: „Opdat de satan over ons geen voordeel krijgje. Want zijn gedachten zijn ons niet onbekend.” II Kor. 2 : 10b en 11.

En in Efeze 6 : 11b: „Opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels.”

Wanneer we de geschiedenis van Gods koninkrijk nagaan, zijn er tijden geweest waarin schijnbaar satan's triumpfen zegevierden. Denk aan de dagen van Noach. Aan Israëls verdrukking in Egypte en ten tijde van Elia, toen hij meende, dat hij alleen zou zijn overgebleven. Wat donker zag het er uit, toen Israël in Babel verkeerde. Denken we ook aan de bange vervolgingen ten tijde van de Romeinse keizers en ten tijde van de reformatie, ja, van de Franse overheersing. En niet alleen werd de kerk bang verdrukt door vervolgingen, maar satan probeerde niet minder fel zijn slag te slaan door het insluipen en de doorwerkingen van allerlei dwalingen.

Maar hoe fel de aanslagen van de duivel zijn geweest, Christus heeft Zijn kerk in stand gehouden. En dat zal Hij doen tot de voleinding der wereld. Want de Heere getuigt in Jesaja 46 : 10: „Mijn Raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen.” Zo zegt ook artikel 9: „En zal ook voortaan vervuld worden.”

Zo zullen al de uitverkorenen vergaderd worden. Ja, „er zal geen klauw achterblijven”.

Zo zal er dus altijd een Kerk der gelovigen zijn, zegt ons artikel.

Dat neemt echter niet weg, dat Gods kerk zeer bange tijden nog zal tegemoetgaan. De Heere zegt Zelf in Zijn Woord: „En zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden.” (Matth. 24 : 22)

De tegenstand van de drie dood-vijanden der kerk zal niet mogen onderschat worden. En in het minst niet: de gevaarlijkste, dat is het **eigen vlees** als de vijand van **binnen** !

Moest ook David niet smeken:

„En wordt mijn vlees door 't kwade licht verrast,
Ai, laat het mij toch nimmer over-
heren.”

Toch zullen de vijanden der kerke Gods blijken „overwonnen” vijanden te zijn.

Want de Kerk ligt rotsvast gefundeerd in het **BLOED VAN CHRISTUS** !

Zijn bloed reinigt van alle zonden, in de weg van het berouwvol belijden.

Dat blijft de troost voor Gods kinderen. Christus heeft de Zijnen niet alleen gekocht met Zijn dierbaar bloed, maar Hij bewerkt ook hun geloofs-volharding !

De grote massa valt af.

Hoe zullen de gelovigen staande blijven in de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal ?

Dat zal alleen zijn door de grote **liefde** van Christus. Hij heeft niet alleen Zijn leven voor hen gegeven, maar Hij zal ook hun harten in de felste verdrukking vervullen met Zijn liefde !

Wanneer de draak de vrouw in de woestijn blijft vervolgen, doet hij dit door middel van water als een rivier uit zijn mond te werpen en zo de vrouw te doen wegvoeren, zo lezen we in Openbaring 12. Maar ook verder, dat de „aarde de vrouw te hulp kwam en de rivier verzwoegde.” Verrassende omstandigheden en gebeurtenissen wil de Heere hiertoe gebruiken.

Tenslotte ! De bruidkerk zal hiër haar Bloedbridegom verheerlijken. Want zij heeft al haar zaligheid aan Hem te danken vanwege Zijn verdienste. Hier blijft dit verheerlijken ten dele.

Eens zal de verheerlijking door haar **volkomen** zijn.

Lezer(es) ! Is u een **LEVEND LIDMAAT** van dié Kerk geworden ?

Onderzoeken we ons ten deze. Want vreselijk zal het zijn: menen een levend lidmaat te zijn, op grond van een uiterlijke godsdienst zonder ware Godsvrees..... en dan eens te moeten horen: Ik heb u nooit gekend ! Bewerke de Pinkster-Geest ons tot het ware lidmaatschap door Zijn wederbarende kracht en genade.

Die een „levend lidmaat” is geworden, zal het ook **eeuwig** blijven en dat:

„Door U, door U alleen,
Om 't eeuwig welbehagen !”

Dr.

v.L.

Christus predikt Christus (2)

Om de prediking van het evangelie der genade onder geen enkele stolp te zetten. Niet onder de stolp van de verkiezing en evenmin onder de stolp van het verbond, maar om aan beide de rechte plaats te geven. Om Gods souvereiniteit, Gods vrijmacht niet in mindering te brengen op het aanbod van genade van die God, Die zweert bij Zichzelf, dat Hij geen lust heeft in de dood des goddelozen, maar daarin dat de goddeloze zich bekere en leve ! Die het als de belovende Verbondsgod, Die niet liegen kan, ons toeroept: „Opent uwe mond; eist van Mij vrijmoedig, op Mijn trouwverbond; al wat u ontbreekt, schenk Ik, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig !”

Maar om ook niet door een remonstrants of half-remonstrants verbondsmethodisme afbreuk te doen aan de vrijmacht van de verkiezende God, Die vrije genade verheerlijkt, en Die Zich ontfermt over wie Hij wil, maar ook verhardt, die Hij wil !

Kortom, geliefden, als Christus de grote Bedienaar van het Woord is, dan hebben Zijn dienaren naar Zijn Woord te luisteren, nauwgezet, ijverig, biddend dat Woord onderzoeken met de gaven en krachten, die hem geschonken zijn. Ik zal horen, wat de Heere spreken zal ! Spreek Heere, Uw dienstknecht hoort !

Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege ! Wij bidden u van Christus' wege, alsof God door ons bade: „Laat u met God verzoenen !”

Wanneer er mensen verloren gaan, dan mag dat niet de schuld zijn van de dienaren, omdat zij een versmald en daarom een vervalst evangelie verkondigd hebben, maar omdat zij het evangelie Gods ongehoorzaam zijn geweest (1 Petrus 4:17), en het in ongeloof hebben verworpen en veracht.

Het is voor een dienaar des Woords dan ook niet het belangrijkste dat hij populair is, of een begaafd spreker of wat dan ook, maar of hij de volle raad Gods verkondigt en zich zo vrij maakt van het bloed van zijn hoorders. En de gemeente, die de bediening des Woords kent en erkent als een arbeid van Christus in haar midden, zal van de dienstknecht des Heeren opzien tot de Heere Zelf, en haar leraar een plaats geven in haar hart en vooral in haar gebed. Terecht heeft iemand opgemerkt, dat de Heere Zijn zegen wel eens aan de dienst van de leraar zou kunnen onthouden omdat men teveel blijft zien op de prediker, die immers niet meer mag zijn dan slijk aan Christus' vingers en alles wat hij meer wil zijn, dat is hij teveel !

Hij moet dan ook toezien dat hij de boodschap Gods niet in de weg staat door meer de aandacht te richten op eigen gaven en vroomheid dan zelf schuilt te gaan achter de boodschap. Verwondering en ontroering over de prediker en zijn gaven heeft geen eeuwigheidswaarde, maar verwondering en ontroering over de diepten van Gods heilswerk in Christus is eeuwigheidswerk.

Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg en als Hij ons de Schriften opende ? Zo zeggen de Emmaüs-gangers tot elkaar. Hij opende hun de Schriften ! De Heere Jezus hield een schriftuurlijke prediking. Dit hadden zij en dat hebben ook wij nodig. Als ware Israëlieten zochten de Emmaüs-gangers in de Schrift de heerlijkheid van de Messias, maar dat de Messias moest lijden en sterven, dat ontging hen, omdat ze daar niet aan wilden. Jezus noemt hen dan ook onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hadden. Moest de Christus dan niet al deze dingen lijden en alzo tot Zijn heerlijkheid ingaan ? En begonnen hebbende van Mozes en van al de profeten,

legde Hij hun uit, in al de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was.

Christus spreekt hen van die grote zaak, die het begin en het einde der Schrift is, namelijk dat het Lam Gods de zonde der wereld wegneemt.

Ze moeten in en uit het Woord van God horen en verstaan Gods gerechtigheid, die toorn tegen de zonde, die de zonde haat en straft. Eer God de zonde ongestraft zou laten, heeft Hij ze gestraft aan Zijn lieve Zoon ! Daarom moest de Christus al deze dingen lijden, want Hij moest (en Hij wilde) voldoen aan de eisen van Gods recht, dat wij met voeten getreden hebben, opdat Zijn uitverkoren bruidskerk zalig zou worden met behoud van al Gods deugden, opdat Sion door recht verlost zou worden.

En daarom is rechte woordbediening: Christus-prediking ! Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus en Dien gekruisigd ! Immers, de zaligheid is in geen ander; want er is ook onder de hemel geen andere Naam, die onder de mensen gegeven is, door Welke wij moeten zalig worden.

Er is geen leven, geen heil en geen vrucht buiten Christus om. Christus: de Weg, de Waarheid en het Leven. Christus, gegeven tot wijsheid van God, tot rechtvaardigheid, tot heiligmaking, ja tot een volkomen verlossing. Christus alleen het Brood des levens, dat waarlijk verzadigen kan. Er kunnen in de prediking allerlei waarheden en dierbaarheden worden gezegd, maar als Christus er niet de centrale inhoud van is, dan worden stenen voor brood gegeven en dan worden mensen misleid en gerustgesteld op droggronden. Buiten Christus als de Ark des behouds wacht alleen de allesverderende zondvloed van Gods toorn. Buiten de vrijstad Christus zal de bloedwreker ons zeker achterhalen en doden. „Christum treiben in alles.”

Die uitdrukking van Luther moge de dienaar des Woords gegrepen hebben, grijpen en vasthouden. Dan zal er een vuur in ons branden om tot Christus drijven. O nee, niet om de „kleinen” te vertrapen of de dag der kleine dingen te verachten, niet om het gekrookte riet te verbreken en de rokende vlaswiek uit te blussen, maar toch geen rust biedend buiten Christus, en daarom stuwend en dringend tot Christus. En alleen dan, wanneer de prediking zowel in uitleg als toepassing Christus als middelpunt heeft kan ze ook echt theologisch zijn, d.w.z. aanwendend op de kennis van de drieënige God in het aangezicht van Christus !

Rechte Christus-prediking is dan ook ontleend: afsnijdend alles buiten Christus ! Geliefden, er is maar één grond, die niet wankelt in eeuwigheid, die staat als al het onze wegvallt: Jezus Christus en Dien gekruisigd ! En de Heilige Geest, Die het Woord als Zijn zwaard hanteert, heeft geen ander deel dan Christus te verheerlijken en in Hem de drieënige God. En als Hij ons met dat zwaard treft dan vallen we voor en onder God, dan gaan we sterven, dan gaat onze dood, ons missen van God ons benauwen, dan gaan we sterven aan onze eigen gerechtigheid, aan onze eigen wijsheid en hoogheid, ook aan onze misschien vroomgekeurde goddeloosheid, en we komen op de plaats waar we alleen nog kunnen leven van genade, gegeven goed, van een antwoord van God. Maar God heeft het antwoord gereed en Hij spreekt het tot de verslagen zondaar; Christus alleen ! Ik heb verzoening gevonden in Zijn volmaakt Borgwerk. Zo slaat de Heere neer om op te richten. Hij trekt op uit de kuil van modderig slijk om de voeten vast te zetten op de Steenrots Christus ! De Heilige Geest stuwt door het Woord heen naar Christus, verbindt door het geloof aan Christus, doet leven door het geloof uit Christus, om zo de drieënige God te verheerlijken en te prijzen.

„..... en legde hun uit, in al de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was !”

Christus predikt Christus. De prediker heeft geen andere roeping.

Wat een opdracht, wat een verantwoordelijkheid. Want och, het is nog niet zo moeilijk om heel rechtzinnig te zeggen hoe het moet. Maar om het nu ook te doen. Wat vereist het een inspanning, een studie. Vooral, hoe onmisbaar nodig is het voor de dienaar des Woords, dat hij dicht bij de Heere leeft, in gedurige, diepgevoelde afhankelijkheid van de verlichtende werking van de Heilige Geest.

Wat dient de prediker met tere eerbied voor het Woord van God vervuld te zijn en voor de God van het Woord. Wie is tot deze last bekwaam om waarlijk V.D.M. te zijn? Welke dienaar durft met zijn werk, ook met zijn preekwerk voor God te komen?

We kunnen alleen met de volmaakte Christus verschijnen voor God, Die alleen met het volmaakte tevreden is.

En zij zeiden tot elkander: „Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg, en als Hij ons de Schriften opende?” Op hun weg naar Emmaüs waren de Emmaüsgangers bezig met de dingen aangaande Jezus de Nazarener. Die dingen vervullen hun hart met gedachten. Die dingen drijven bij hen boven. Bij deze dingen leeft hun ziel.

Wat is dat al een onuitsprekelijke weldaad. Het betekent dat deze mannen vast aan God liggen en aan Zijn Christus door de band van een levend geloof, dat door de liefde werkt. Bij al hun onkunde en traagheid is dit toch boven alle twijfel verheven: de dingen aangaande Jezus de Nazarener zijn voor hen hartezaak geworden!

Komt geliefden, zijn ze dat ook al voor ons geworden? Geworden? Want van nature is dat niet zo! Dan kunnen we voor duizend dingen warm lopen behalve voor het ene nodige. Dan kunnen we strijden voor de waarheid, maar zonder door de waarheid voor de waarheid te zijn ingewonnen. In onze geestelijke doodstaat kennen we geen levende betrekking op God en de dingen der eeuwigheid. Dan blijft alles hangen in de vorm, in de schijn! Maar zalig, aan wie vervuld wordt: doden zullen horen de stem van de Zone Gods, en die ze gehoord hebben zullen leven! En die leven, krijgen heilige belangstelling voor de eeuwige dingen. Want ze worden belang-hebbend! Ze krijgen er belang bij! De schuld wordt aangebonden, de bitterheid van de zonde wordt geproefd, er komt een verlangen naar God, naar gemeenschap, naar vrede, naar verzoening met Hem. En het hart gaat branden als de Heere Jezus wordt voorgesteld en aangeprezen in Zijn Middelaarschoonheid en heerlijkheid.

Het hart van de Emmaüsgangers werd verteerd van geestelijke spanning, toen de levende Christus tot hen sprak, toen Hij hun de Schriften opende, toen Hij hun uitlegde, in de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was.

Waarom kunnen wij de Emmaüsgangers hierin volgen en verstaan?

We zijn allen op weg naar dood en graf en eeuwigheid. Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. En dan zullen we geoordeeld worden aan Christus, Wiens bloed in de prediking „op ons druppelt”. Wee ons, wanneer wij dat bloed vertreden, onrein achten in trotse zelf-handhaving. Dan blijft er geen slachtoffer voor de zonde meer over. Dan zullen we zelf moeten boeten voor eigen schuld. En daar zou zo'n vreselijke eeuwigheid mee gemoeid zijn.

De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten en hij bekere zich tot de Heere, zo zal Hij Zich zijner onfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk!

Zalig, die op weg is naar Emmaüs. Zalig, die bezig is met de dingen aangaande Jezus de Nazarener! Zalig de mens, wiens hart gaat branden, als de Bruidgom Zich openbaart in het gewaad van de Heilige Schrift! Dan fluistert dat brandend hart: „Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk!”

Geliefden,
Hij is het, en geen ander
Tot in all' eeuwigheên;
En wat er ook verander,
Hij blijft het, Hij alleen!
Geen hel kan ons dat roven,
Geen wereld neemt het af!
Wij blijven het geloven
Tot over dood en graf!
En als wij Sions zalen
Daarboven binnentreên,
Zij het duizend, duizend malen:
Hij is het, Hij alleen!

Vlietstra

Uitgesproken op de Ontmoetingsdag te Kampen op 12 april 1980.

Het lied in de eredienst en de synode van 1836

10. De eigenlijke bezwaren niet verstaan.

Ds. R.W. Duin wenst de Evangelische

gezangen „in punten van bezwaar” te toetsen. We hebben vorige keer één en ander uit de inleiding op zijn werkje gezien. Nu zullen we luisteren naar de inhoud, waarin hij dus het in zekere zin op zal nemen voor het gebruik van deze liederen. Direct kunnen we al zeggen, dat hij de eigenlijke bezwaren van de Cock en allen, die met hem van de bundel Evangelische Gezangen niets willen weten, voorbijgaat. Het is ons duidelijk geworden wat ds. de Cock bewogen heeft: de vrees voor de bewaring van de zuivere leer. Hij wenste te blijven in het gezongen lied tijdens de eredienst bij het Woord van God. Door de eeuwen heen zag hij, dat het lied buiten de Psalmen, vaak vrucht was van het verval in de leer en dat bij anderen bevorderde. Vooral merkte hij dat op in de gezangen waarmee hij te maken had. De vrije genade Gods, het verkiezend Welbehagen vond hij er niet in en wél de mens in zijn eigengerechtigheid.

Wie leest uit die tijd leest, wordt er door getroffen dat deze bezwaren bij meerderen gevonden werden, die wensten te blijven bij de leer van vrije genade. Het viel me nog op dat in een dagboek van een Friese boer (Kroniek van een Friese Boer, bewerkt door H. Algra) dezelfde klanken te beluisteren zijn. Deze man is nooit meegegaan met de Afscheidenen en Hervormd gebleven, hoewel hij soms zijn sympathie uitspreekt. Maar in zijn aantekeningen is ook een brief aan de predikant, bij wie zijn kinderen naar de catechisatie gaan en die bij dat onderwijs ook gebruik maakt van de Evangelische Gezangen. In die brief beklagt hij zich tegenover die dominee over dat feit en schrijft dan onder meer: „De zondaar siddert op het aandenken van alle de deugden en eigenschappen Gods en leeft daarom in grote vijandschap met God, maar vleit zich met de liefde Gods, dat het zo nauw met hem niet genomen zal worden. Deze gedachte verstokt zijn hart en doet hem gerust zijn weg behouden. Geen wonder dat de wereld, wereldgezinde predikanten en sommige brave leeraars en christenen, door de schijn meegesleept, zoveel behagen in deze liederen vinden, waarin Gods zondaarsliefde als de zakelijke inhoud zo smaakvol mét mindere inachtneming van alle de deugden, volmaaktheden Gods ten toon gesteld wordt, aldus uit de poel der jammeren gerukt, kon men onbevreesd zijn weg bewandelen om op zijn tijd in de hemel aan te landen. Maar de nauwgezette en vrome christen, door de beminnaars van de Gereformeerde Godsdienst nagevolgd, kon zich uit een innerlijk gevoel des harten met deze liederen niet verenigen: alle de deugden en volmaakt-heden Gods, ook Zijne Rechtvaardigheid en heiligheid, het aannemen en verlaten der zondaren naar Zijn vrije en eeuwige verkiezing waren hem even dierbaar en beschouwde daarom het gebruik daarvan bij de openbare Godsdienst en het Godsdienstig onderwijs als God-onterend en ontrook zich in de deelneming van de openbare Godsdienst.....”

Uit deze eenvoudige woorden blijkt zonder meer dat ook anderen het verband hebben ontdekt tussen de vervlakking en het verval in de zuivere leer én de Evangelische Gezangen. Daarbij werd dus niet in rekening gebracht of iemand wel eens met stichting en met gevoel voor zichzelf een of ander gezang gezongen had, maar veel meer de geest die er uit sprak. En het is wel opvallend, dat in boven geciteerde brief juist het gevaar van deze gezangen voor de onbekeerde zondaren spreekt.

Bezien we nu het geschrift van ds. R.W. Duin dan blijkt dat hij op een geheel andere manier de Evangelische Gezangen benadert. Hij spreekt ook van de hoofdwaarheden van het Evangelie, die de gezangen moeten bevatten. Hij bespreekt telkens bij een gezang, waartegen bezwaren worden ingebracht, bepaalde afwijkingen. Hij wil zelfs niet ontkennen dat zij „aan vele plaatsen geestelijker en beter zouden kunnen wezen”. Niet in alle opzichten wil hij op deze bundel roemen. „Gaarne wenste ik dat sommigen niet in zo hoge toon gesteld waren, dewijl de daar tegenoverstaande diepte van ootmoed er weinig in aangetroffen wordt en dat sommige leerstukken der Hervormde Kerk daar in meer karakteriserend werden voorgesteld, bijzonder de leer der voorverordening en van de eeuwige straf der zonde”. Maar ondertussen lijkt het vaak alsof hij geen oog heeft voor het verval in de leer van vrije

genade en hij die ook op allerlei wijze, wanneer het duidelijk spreekt in één van de gezangen, goed praat of althans dat met de Schrift meent te kunnen doen.

Enkele voorbeelden mogen we hier geven: ds. Duin weet van de bezwaren tegen het gezang: o sterveling! gevoel uw waarde! Kenmerkend voor zijn boekje is de wijze, waarop hij het opneemt voor zo'n vers. „Hier meent men iets te vinden dat met de leer van Gods Woord aangaande de ellende des mensen strijd. Dan, de dichter erkent zelf dat deugd en leven, en alles wat goed is, uit Jezus vloeit, en dus kan het hier zijn mening niet wezen, om de mens in zijn gevallen staat te verheffen tot ijdele hoogmoed, gelijk de nieuwlichters van onze dagen doen. Wat dan? Hij wil er niets meer door te kennen te geven, dan de grote waarde van des mensen onsterfelijke ziel, die voor eindeloze voortdurende bestemd is, en dan mocht hij zekerlijk alzo spreken. De Heere Jezus heeft de ziel des mensen, opgewogen zijnde in de weegschaal des heiligheds, voor zwaarder verklaard dan geheel de stoffelijke wereld.....” Je zou haast zeggen: zo kan alles wel verklaard worden en is de grootste dwaling nog niets! Ik kan me begrijpen dat de Cock in zijn exemplaar erbij schrijft: „Pleistering van de verheffing des menschen.....” Het is niet anders.

En dan: niet minder sprekend is zijn opmerkingen over Gezang 146 vers 3: „De Regter is geen Regter meer, Wie wil, mag veilig op zijn Heer, als op zijn Vader hopen..” Van Duin voelde wel dat men daar bezwaar tegen moest hebben. Hoor het maar: „Deze uitdrukking, de Regter is geen Regter meer, stoort velen geweldig, en ik beken dat zij vrij sterk is. Men had beter gedaan deze en dergelijke uitdrukkingen te vermijden; dan, wanneer ik des dichters mening gadeslaa, kan ik er juist geen ketterij in vinden. Het is toch zeker, dat de Heere voor allen die door Christus tot Hem gaan, een verzoende Vader zijn, en als zodanig bewijzen wil, zonder dat Zijn gerechtigheid in het minst gekrenkt of verdonkerd wordt, maar veel eer opgeluisterd worde. Rom. 3: 26, Cor. 5: 21. Wij moeten dit stoute gezegde niet verder drukken dan dat we het hier verstaan, niet van enige verandering in Gods wezen, die onmogelijk gedacht kan worden, maar van de uittaling van vaderlijke gunst in plaats van rechterlijke rechtvaardigheid.....” Hier tekent de Cock aan: „Pleistering en verlegenheid.....”! Wie zo vóóringomen is met deze gezangen moet ze wel goedkeuren, al voel je in je hart en weet je naar Gods Woord dat het niet kan. En dat komt, omdat van Duin meent: naar Gods Woord moeten er gezangen zijn in de eredienst.

D. Slagboom.

Uit de praktijk 57

Men ontmoet op huisbezoek wel eens mensen, met wie je maar niet zo gemakkelijk klaar kunt komen, mensen van wie men zeggen moet: hoe is het mogelijk, dat men zo vast zit met zijn gedachten, bijzonder als het de onmacht en onwil van de mens betreft. Van jongsaf onder de zuivere waarheid opgevoed, waar dood en leven werd verkondigd en waar de leer van de onmacht en onwil van de mens werd benadrukt. Maar ontmoet men zulke mensen dan bemerkt men dat zij het met dat laatste stuk helemaal niet eens zijn, want wat heeft een mens toch hoge gedachten van zichzelf en vermeende rechten. Als daarover gesproken wordt komt menigmaal openbaar, dat men heimelijk de Heere de schuld geeft en dan hoort men: ik kan mij niet bekeren, God moet het doen. In zo'n geval hebben we wel gevraagd: heb je het wel eens geprobeerd om je te bekeren? Want als je het niet geprobeerd hebt, weet je ook niet of je het kan. En nochtans blijft de eis des Heeren: bekeer u tot Mij, op ons liggen. Daar komt geen mens onderuit.

Wat blijkt dat, al mag men spreken van een eerste bekering, hoe leert men zich kennen als onbekeerlijk van nature. Ja, het kan wel zo zijn, dat men onder zijn onbekeertheid moet zuchten en mag vragen of de Heere nog eens opnieuw zou willen beginnen. Het is niet moeilijk om uit te spreken, dat een mens slechts afbekeerd is als hij gestorven is, maar om dit te beleven is wat anders. Wat wordt onder deze zaak gezucht, ja wat wordt dan gewalgd van Zijn Godonterend bestaan. Zulk een mens kan zich niet verheffen of op de borst slaan, maar begeert diep te bukken

en te buigen voor de Heere. Welk een dierbaar plekje als het eigen Ik er eens onder mag liggen en de Heere het hoogste Goed mag wezen. Een mens wil altijd maar vasthouden wat hij meent te hebben, maar om te bevinden, dat men met niets dat uit de mens is voor God kan bestaan, dat gaat tegen vlees en bloed in.

Daar hadden we eens een breedvoerig gesprek over op een huisbezoek.

Een der huisgenoten kon het er maar niet mee eens worden, dat sommige mensen door de Heere waren aangezien, en hij had er zo zijn best voor gedaan en hij was maar steeds dezelfde gebleven. Hij had een tijd gehad in zijn leven, dat hij getrouwd opging onder de verkondiging van Gods Woord en ook gezelschappen van Gods volk bezocht, waar de wegen des Heeren werden verteld, waar hij met aandacht naar luisterde en waar voor hem bekoring van uitging. Later ging hij niet meer naar de kerk. Het bekoorde hem niet meer.

In ons gesprek kwam duidelijk naar voren, dat hij hoge gedachten van zichzelf had. Hij wilde zalig worden met behoud van eigen zelfstandigheid.

Kijk vriend, dat is Gods weg naar Zijn Woord niet. Als een mens geboren wordt, komt hij als zondaar in de wereld. Maar als de Geest des Heeren in des mensen hart gaat werken, wordt die mens een zondaar in de beleving, dan leert hij aanvankelijk zien, dat hij door zijn val geen God heeft voor zijn hart en uit de gunst van zijn Schepper is gevallen en dat door eigen schuld. Zulk een krijgt er kennis aan wat het inhoudt God te missen. Hij denkt wel heel wat om het goed te maken, maar dan komt hij bij nadere ontdekking wel tot deze kennis, dat er niets goeds in of aan hem is, waarmee hij voor God kan bestaan. Het wordt wel gemakkelijk gezegd, dat de mens dood is door de zonden en misdaden, maar wordt dit beleefd, dan schiet er niets over, waarmee wij voor God kunnen bestaan. Dan vallen al onze redeneringen weg. Dan wordt het: Heere, ontferm U mijner.

Nu vriend, de Heere is niet de schuld. Daar kunnen wij ons niet achter verschuilen. Wij zijn door onze val onmachtig om ons te bekeren en wij denken wel, dat wij gewillig zijn om ons te bekeren, maar wij zijn beide vermogens daartoe kwijt. Maar de eis blijft op ons liggen. Daar komen wij niet onder uit. Tenzij het de Heere belijft onze blinde zielen te openen en wij leren zien en beleven, dat wij om eigen schuld van onze Schepper zijn vervreemd en wij van nature nooit meer naar Hem zouden vragen en zoeken in oprechtheid des harten. Hoe noodzakelijk is het dat het ons uitdrijve, want mij te moeten bekeren en niet te kunnen, dat houdt wat in. Wat is het dan benauwd van alle zijden. Dan worden wij de zondaar die de eeuwige rampzaligheid naar recht verdiend heeft en waardig is. Dan houden onze uitvluchten op. Dan hebben wij met God te doen.

Kijk vriend, het belijft de Heere zo te handelen naar Zijn Woord. De leidingen des Heeren zijn onderscheiden. Hij is vrijmachtig. Het gaat in een weg, waarin de mens op het diepste vernederd en de Heere op het hoogst verheerlijkt wordt, een weg waarin men kennis ontvangt aan een geschonken Borg en Zaligmaker, in Wiens offer en genoegdoening wij alleen maar kunnen bestaan voor een heilig en rechtvaardig God en dat houdt in zaligheid voor de tijd en de eeuwigheid. Zoek daar kennis van te krijgen. Dat is voor ons ten hoogste noodzakelijk.

J. van Heteren.

CANADA

11b

Juist met het oog daarop waren er nog enkele bezoeken af te leggen. Maandagmorgen moesten we eerst nog naar de stad en daarna gingen Murray en ik naar zijn ouders. Broeder Sommer is 86 jaar oud. Hij voelt, dat zijn krachten minder worden en dat het einde nadert. Daar leeft hij bij en daar hebben we een poos met elkaar over gesproken. Het was goed daar te zijn. We hebben afscheid van elkaar genomen in de gedachte, dat we elkaar hier niet weer zouden zien. 's Middags gingen we met Lies mee, die boodschappen moest doen en 's avonds bezochten we Niek en Joke. Joke is een jongere zuster van Murray. We hebben haar nog als kind gekend en op de catechisatie gehad. Ze heeft een ernstige kwaal en is

al meermalen geopereerd. Ze is patiënt gebleven. We kunnen telkens opmerken, dat de Heere het ook in zulke omstandigheden wel kan maken. Zulke bezoeken zijn verkwikkend. We konden andere vrienden uit Norwich, die we in het huis van een zoon aantreffen, nog even de hand drukken. Er liggen banden van vele jaren her. Het werd weer gauw laat. Murray ging de volgende morgen vroeg de deur uit voor zijn werk. Harold, de oudste zoon, was een paar dagen thuis geweest, maar vertrok nu weer naar zijn boer in Vineland, waar hij in de vakantie werkt. In de loop van de morgen gingen Corrie en ik naar de familie Hamstra. Lies moest allerlei inkopen doen. Dat kwam mooi uit. Diana reed, pas 17 jaar oud. In Canada kun je al je rijbewijs halen, wanneer je 16 jaar oud bent. Daar hoeft men ook niet zo lang dure rijlessen te volgen. Maar de omstandigheden zijn daar ook zo geheel anders. We kwamen bij Mevr. Hamstra en haar dochter, die ernstig ziek is. We konden ook daar opmerken, dat de Heere het onder alle omstandigheden wel kan maken. Er zijn velerlei drukwegen, maar als de Heere er in mee komt geeft Hij kracht en lijdzaamheid en eenswillendheid. We hebben meermalen uit de mond van kinderen Gods gehoord, dat zij niets van alle druk af zouden willen hebben en dat zij daarin later nog stof zouden hebben om de Heere eeuwig te aanbidden. In moeilijke wegen toont de Heere vaak op kennelijke wijze, dat alles recht, wijs en goed is wat Hij doet. We namen afscheid van de familie Hamstra en gingen even aan bij de familie De Sterke, waar Lies en Diana ons later ophaalden. We hadden een goede ochtend gehad, die we niet licht zullen vergeten.

's Middags kwam Ds. Tamminga op bezoek. In 1965 hebben mijn vrouw en ik enkele dagen bij de familie Tamminga gelogd, die toen nog in Grand Rapids woonden. Dat waren dagen waaraan we nog wel eens terugdenken. Nu woont de familie Tamminga samen met hun zoon onder één dak in Burlington, dichtbij Hamilton. Het was niet de eerste keer, dat Ds. Tamminga ons bij Murray en Lies opzocht. Een middag met deze collega is zo voorbij. Hij vertelde nog een en ander over de familie Salverda, afkomstig uit Franeker, behorend tot een gemeente van strict-baptisten. Dus van dezelfde opvattingen als de onder ons bekende Philpot. In die familie heeft de Heere de wonderen van Zijn genade verheerlijkt. Laat er dan verschil zijn in bepaalde zaken, zoals de kinderdoop, dan blijkt toch altijd, dat er toch een geestelijke overeenstemming bestaat met hen, die tot de Gereformeerde belijders behoren en de Heere leren kennen.

's Avonds gingen we met het hele gezin naar Norwich om daar afscheid te nemen van Bill en Marja en de kinderen. Bij Norwich gekomen reden we een stukje om. We zouden daardoor de verwoestingen van de tornado van een week tevoren ten dele in oogen-schouw kunnen nemen. We zagen veel, lang niet alles. Er zijn kerken, scholen, fabrieken, huizen, bomen en bossen enz. geheel of gedeeltelijk met de grond gelijk gemaakt. Van het dorp Oxford Centre bij Woodstock is naar we hoorden niets overgebleven. Dat is alles in zeer korte tijd gebeurd. Daarin is de kracht van de wind uitgekomen. De Heere vernietigt in een ogenblik wat de mens met veel inspanning in jaren opgebouwd heeft. We moeten denken aan de Pinksterdag. De komst van de Heilige Geest gaat vergezeld van een geluid als van een orkaan, om het werk van de Heilige Geest aan te duiden. Ook in de harten van zondaren.

We zagen in de nabijheid van Norwich huizen en boerderijen helemaal verwoest. We stonden even stil bij de ruïne van het huis van C. de Blicke. De naam stond nog op een wagenwiel. Van het huis was niets over.

Alleen het basement was nog in tact. De bovenbouw was al opgeruimd. Het was een nieuw huis, dat de familie de Blicke pas sinds kort bewoonde. Het gezin - ouders met zes kinderen - is wonderlijk gespaard. De ouders vluchtten tijdig met hun kinderen naar het basement. Toen ze daar waren stortte het hele huis in elkaar. Elders kwam een jonge vrouw in het noodweer om. De Heere spaart de een en de ander niet. Hij doet ook in dit opzicht wat Hem behaagt. Hij is lankmoedig en groot van goedertierenheid, maar ook rechtvaardig. Het is wel nodig dat wij allen daar oog voor hebben.

De avond brachten we verder in het gezin te Norwich door. Van Eric en Muck kregen we nog een groot pak mee, dat we thuis pas mochten uitpakken. Het kon gelukkig met het vliegtuig mee. Bij de douane in Amsterdam moest het pak worden geopend. Er zat een lamp in. Maar thuis bleek pas, dat het een prachtlamp is. We gingen niet al te laat weg. We namen afscheid. Voor hoelang? Voor goed? We weten het niet. Onze tijden zijn in Gods hand. De Heere geve ons allen voorbereid te mogen zijn als we voor Hem moeten verschijnen.

De volgende morgen moesten we de koffers pakken. Murray kwam vroeg van zijn werk. Hij en Lies brachten ons met drie jongens naar Toronto. We waren daar al gauw onze bagage kwijt. Nog een poosje konden we bij elkaar blijven, maar ook hier kwam het ogenblik van afscheid nemen. Er gaat dan veel door je heen.

Deze keer reisden we met een Boeing 747, een lijnvlucht, dat in Toronto maar half bezet werd. Het vertrok om tien over zes en landde na een uur in Montreal. Daar kwamen andere reizigers binnen. Zo raakten alle plaatsen bezet. Een uur later stegen we weer op en zes uur later landden we veilig op Schiphol.

We hadden gelukkig in de korte nacht nog een poos geslapen, zodat we niet al te vermoeid aankwamen. Het was in Holland toen 8 uur in de morgen.

Rieneke stond met Peter en Maarten den Hartog op ons te wachten. Maarten had er een vrije morgen voor genomen. Om ongeveer tien uur waren we thuis. Daar verwelkomde Egberta ons met haar kinderen. Het was een blij weerzien. De Heere had allen gespaard en ook in de gemeente waren er in de weken van afwezigheid geen schokkende dingen gebeurd. Later op de dag kwamen er andere familieleden en belangstellenden uit de gemeente.

De Heere had alles welgemaakt. Hij had onze uitgang en onze ingang bewaard. We mogen de arbeid weer voortzetten.

De vacantietaid is voorbij, maar de herinneringen blijven achter. We hebben er een en ander van geschreven. We eindigen met de aanhaling van Psalm 118:1 - ook elders te lezen - : Looft den Heere, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

B.

N.B. Inmiddels is Joke na een langdurig lijden in de eeuwige rust ingegaan.

MIDDELHARNIS - ZAAMSLAG

Op vrijdag 2 mei j.l. nam Ds. L.W. van der Mey afscheid van de gemeente Middelharnis. Er was daarbij veel belangstelling. Ds. Van der Mey preekte over Handelingen 20 : 32. Het thema was: Gode bevolen:

1. het door God geopenbaarde Woord: Paulus is door genade een dienstknecht van Jezus Christus. Hij nam afscheid van Efeze. Hij kon getuigen rein te zijn van hun bloed. Spreker getuigde, dat hij niet de eer van mensen gezocht had, maar door genade de eer van God op het oog had gehad. Ik draag u aan God op, Middelharnis. Werp al uw bekommernis op Hem. Houd u aan het Woord der genade. Want het gaat in alles in ons leven om de ontkoming van de welverdiende straf. Genade krijgt men als men de gerechtigheid lief heeft gekregen. Ik beveel u Gode aan.

2. God bouwt aan Zijn kerk, steen voor steen. Hij bouwt op de Rotssteen Jezus Christus. Als Hij recht gepredikt wordt, zal God er zorg voor dragen, dat ze er komen, ook in Middelharnis. Het gaat om het geestelijk opbouwen, door de wedergeboorte. Ondanks de aanvallen van de vorst der duisternis bouwt God Zijn kerk. Gode bevolen.

3. Het eeuwig erfdeel. Het aardse Kanaän was het erfdeel voor het volk Israël. Het beeldt af de rust, die er overblijft voor het volk van God. Wettig gestreden - overwinning, niet wettig gestreden - geen overwinning. Die wettig gestreden hebben, zien uit naar de rust, het einde van de zonde. Kinderen zijn erfgenamen. Zij worden heiligen genoemd, afgezonderden, in zichzelf geen heiligen. Daarom zal het zijn om het eeuwig welbehagen. Gode bevolen om u dit erfdeel te geven.

Na het amen en het uitspreken van de zegen voerden enkele sprekers het woord: Ds. H. Ligtenberg (Ger. Gem.) namens het plaatselijk convent van kerken, Ds. W. Kok namens

ALLE BEGRIP TE BOVEN (47)

11. Het ongeluk (3)

Dit is de reden, waarom de Heere tegen ons zegt, dat we moeite moeten verduren als goede soldaten en aan moeten doen de gehele wapenuitrusting Gods, niet een vleeselijke wapenuitrusting, maar de kracht Gods, die in onze zwakheid volbracht zal worden. Dit veroorzaakt, dat de hoop overvloedig wordt en de moed vermenigvuldigt en we weer voort mogen gaan en Christus onze Kapitein zal ons nooit verlaten, maar ons tot de overwinning leiden. Mag dit uw gelukkig deel zijn, niet ontmoedigd te worden vanwege de weg, maar veeleer te zien op de almachtige arm van onze gezegende Verlosser en zien of wij kunnen zinken met zo'n Steun, Die de wereld en alle dingen draagt."

Het schijnt ongeveer in die tijd geweest te zijn, dat Sukey's man meer begrip voor haar geestelijke dingen begon te krijgen. De gedachte aan hem lag klaarblijkelijk op het hart van Mr. Bourne, want we vinden een andere brief aan Sukey gericht, die zo begint:

„Wat zou het een onuitsprekelijke genade voor uw man wezen, als hij op zijn oude dag tot de zaligmakende kennis van Jezus Christus kwam. Laat mij u vragen, Charles, wat weet gij van deze dingen? Als gij zegt, dat uw dagen weinig en kwaad geweest zijn en u het in waarheid gevoelt, gaat u dit dan wel eens aan de Heere vertellen?

Want Hij alleen kan ze beter maken en u genade schenken en verstand om tot Jezus Christus te komen om genade en vergeving. Als u gelukkig wilt wezen, wees dan veel in gebed en als u leest, zoek naar de Heere in Zijn Woord als naar Zijn schatten en u zult verrast zijn, hoe Hij Zich vernedert om daardoor tot u te spreken. Wees geen vreemdeling van de nieuwe geboorte. Gij moet wedergeboren worden". Dit is iets waar Sukey zo lang naar zocht vóór ze het kon vinden en toch heeft zij niet vergeefs gezocht. Let op, wees leergierig van geest en wees niet wijs bij uzelf, wees vooral erg voorzichtig om niet een struikelblok voor elkanders voeten te leggen, want dat zou spoedig uw gebeden verhinderen. De vreze Gods zal blijken te zijn een bron van leven om aan de strikken des doods te ontkomen."

Dan gaat hij verder met Sukey te vermanen haar zuster niet uit het oog te verliezen: „Denk er aan, Sukey, jullie zijn lang vreemdelingen in een vreemd land geweest. Waak over haar en zie wat de Heere doet en of u haar kunt helpen met uw gebeden. Toon haar de weg naar de Heere Jezus Christus. Ik denk, dat ik u hoor zeggen: „maar hoe zal ik haar die laten zien?" Door haar te vertellen van de vele jaren van vrees en droefenis die u gehad hebt en hoe de Heere u ijdelheid deed schrijven op alle

geschapen dingen, toen u aan alle dingen wanhoopte en het meest aan uzelf, toen kwam de Heere Jezus tot uw hulp en verlost u.

Zeg haar, Hem geen rust te geven, maar dag en nacht te roepen. Zeg haar er op te letten of zij antwoord krijgt op haar gebeden, koester zulke antwoorden zeer en maak de Heere groot door daarvoor dank te zeggen."

Zo begon de dienst van Mr. Bourne door correspondentie zich te verspreiden onder de een en ander in Pulverbach.

ALLE BEGRIP TE BOVEN

12. Het eerste bezoek van Mr. Bourne (1)

Daar het buitengewoon pijnlijk voor Mercy en Jane was om zich aan de bediening van hun vader te onttrekken, vinden we ze erg terughoudend in het vertellen er over. Mr. Bourne had voorgesteld, dat verschillende hunner zouden samenkomen in een huis van een van de vrienden voor een korte dienst, maar gezien de grote bekendheid in een dorp is het niet verwonderlijk, dat we vinden dat Mercy zegt: „Gedurende twee jaren (na zijn eerste brief aan haar) deinsde ik ervoor terug een meer openlijke belijdenis te doen, hoewel mijn overtuigingen omtrent de noodzaak alles prijs te geven te sterk in mijn binnenste waren om ze op zij te zetten. Deze teksten werden op mijn ziel gedrukt: „Een iegelijk dan die Mij belijden zal voor de mensen, dien zal ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is, maar zo wie Mij verloochend zal hebben voor de mensen, die zal Ik ook verloochenen" en Jeremia 14 over de valse profeten en andere gedeelten vervulden mij met angst. O, hoe doorstaken deze Schriftuitspraken en andere van gelijke inhoud mijn ziel en zowel uiterlijk als innerlijk voelde ik de waarheid van deze woorden: „Ik ben niet gekomen om vrede te brengen op de aarde, maar het zwaard". Maar de tere erbarmingen van de Heere waren vaak zeer kalmerend voor mijn gekweld gemoed. Eens toen ik beter dan gewoonlijk in staat was om mijn taak aan Hem toe te vertrouwen, fluisterde Hij in mijn hart, dat als de tijd daar was Hij mij sterkte en kracht zou geven.

De Heere bracht er mij elke week toe om te vragen dat Zijn zegen op mij zou rusten op de Sabbatdag en Hij gaf mij te geloven, dat het zou zijn overeenkomstig dit woord: „Daarom zeg Ik u: alle dingen, die gij biddende begeert, gelooft, dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden" en ook herinnerde Hij mij aan het woord, waarop Hij mij zo had doen hopen. Want het leek mij toe, dat Zijn uitgang bereid was als de dageraad op deze Sabbatdagen, want als ik Hem wilde gaan zoeken met geheel mijn hart en geheel mijn ziel, wilde Hij van mij gevonden worden in deze weg en Hij opende de Schriften voor mij.

de classis Rotterdam, Ouderling W. Ville ruis namens kerkeraad en gemeente: Wij zijn vervuld met leedwezen. U hebt hier met zegen mogen arbeiden. Wij danken u hartelijk voor wat wij van u mochten ontvangen. In de grote leegte, die over ons is, in al onze zorgen zeggen wij u: Gode bevolen. De scheidende predikant werd toegezongen Ps 121 : 3 en 4. Ds. Van der Mey beantwoordde de sprekers, waarbij hij bijzonder gewaagde van de goede samenwerking in de kerkeraad en de goede tijd, die zijn gezin in Middelharnis had mogen beleven.

Op zaterdag 10 mei daarop ontving de gemeente Zaamslag na een vacature van 1½ jaar haar nieuwe predikant Ds. Van der Mey.

Ds. H.C. van der Ent van Dordrecht-centrum was zijn bevestiger. Hij preekte over Deuteronomium 34 : 9. Het thema was: de nieuwe voorganger en de punten: 1. geroepen, 2. bekwaamd, 3. erkend. Hij zei o.a. het volgende: Het vertrek van Mozes leek verlies, maar het was geen verlies. Jozua zou het volk over de Jordaan brengen. Hij was gekomen als voorganger, maar ook geroepen. Het is een voorrecht voor elke voorganger geroepen te zijn. Jozua was ook op zijn werk voorbereid. Zo kan het ook zijn met predikanten. Eens vroeg een dominee om meer licht. Als antwoord werd hij gewezen op de tekst: Beter is een arm en wijs jongeling dan een oud en zot koning, die niet weet van meer vermaand te worden. Hij was beschaamd. Waarom wilde hij meer licht? Het was om eigen hoogmoed. Het is noodzaak om dicht achter de grote Meester aan te komen. Volg Mij. Dat betekent: achter Mij aan. Jozua en Kaleb hadden een goed gerucht van het land voortgebracht. Zij werden door dat geloof beloond. Ze stonden nog op het Overjordaanse. Zeeuws-Vlaanderen wordt ook wel eens het Overjordanse genoemd. Daar wordt u door God geroepen. Dan wordt u ook bekwaamd. Door de Geest der Wijsheid. Die Wijsheid wens ik u toe. Van God geroepen, in zichzelf onbekwaam. Met Paulus te zeggen: onze bekwaamheid is uit God. Dat betekent met de Heere een zelfverloochenend leven te

leiden, het kruis op te nemen. Het kruis is symbool van de vloek, dat mensen die vervloekt zijn door dat kruis een zegen zouden ontvangen. Zo hoorden de kinderen Israëls naar hem. Jozua voerde geen nieuwe dingen in. Uw taak is voortgaan in de oude sporen, wat God geboden heeft: het Woord van God te brengen. Paulus deed het tijdig en ontijdig. Gemeente van Zaamslag, draag uw predikant niet op de handen, maar draag hem op aan God. De taak van de gemeente is: horen en doen. Indien gij Zijn Woord hoort en doet zo zijt ge wijze bouwers. Dan zult gij, gemeente van Zaamslag, van het Overjordaanse worden geleid in Kanaän. Zo blijft er een rust over voor het volk van God.

We zongen Ps. 89 : 1. Het formulier werd gelezen. De gebruikelijke vragen werden gesteld, waarop Ds. Van der Mey vrijmoedig liet horen: Ja, ik van ganser harte.

Ds. Van der Mey werd staande toegezongen Ps. 119 : 3. De dienst werd beëindigd.

Tussen de diensten was er gelegenheid in het verenigingsgebouw koffie te drinken en een broodje te eten. Alles was goed verzorgd. De vele belangstellenden, die van verre gekomen waren, o.a. ook velen uit Middelharnis, maakten daarvan een dankbaar gebruik.

De intrade-dienst begon al om half zeven, opdat allen gelegenheid zouden hebben op tijd thuis te komen. Het kerkgebouw van de Ned. Herv. kerk te Zaamslag, met ongeveer 650 zitplaatsen, was bijna geheel gevuld.

Ds. Van der Mey preekte over Jozua 5 : 13 en 14a. Het thema was: Hulp besteld bij een Held. De punten waren: 1. Jozua's onmacht, 2. Christus almacht en 3. wat de kerk verwacht. Ds. Van der Mey zei o.a. het volgende:

Er wordt wel eens gebeden vóór de dienst door de ouderling van dienst, dat de bazuin van het evangelie een zuiver geluid voort moge brengen. Hier wordt gedacht aan wat Paulus zegt in 1 Cor. 14 : 8. De apostel denkt aan de Heilige Oorlog. Wanneer de bazuin een onzeker geluid geeft wie zal zich tot de krijg bereiden? Wij worden opgeroepen tot de Heilige Oorlog. Aan Jozua is de Geest des Heeren gegeven. Hij heeft de almacht van

God gezien in de grote daden, die de Heere aan Zijn volk gedaan heeft. Jozua behoeft niet te vrezen. De poorten van Jericho zijn gesloten, de sleutelstad van het land Kanaän. Hier zien we de onmacht van de voorganger, ondanks de beloften. Hoe zal deze stad ingenomen worden? Alleen als onze wapens aan de voeten komen en de witte vlag wordt geheven en we achter Hem aankomen. We zien dan wat het geloof vermag. Wij moeten wedergeboren worden. Hoe wordt die stad Mensenziel veroverd? Zoals op 10 mei 1940 met groot geweld de Duitsers ons overrompelden? Neen, niet door kracht noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden. De muren vallen door de kracht van Zijn goddelijke liefde. Houdt aan in het gebed. Ik wens door God gebruikt te worden aan deze plaats om stad Mensenziel te laten vallen. Hoe eerder hoe liever. Dit kan alleen door het gebed. Plotseling ziet Jozua een man met een uitgetrokken zwaard. Jozua treedt Hem moedig tegemoet. Jozua, de bevelvoerder, ontmoet hier de Vorst van het heir des Heeren. Hij neemt het opperbevel over. Is Hij niet de Christus, de gezalfde Middelaar? Hij troost Zijn volk. Mij is gegeven alle macht. Wat een wonder, wanneer we als een machteloze aan Zijn voeten mogen komen. Ik ben nu gekomen op het gebed. Ik zal u niet begeven en niet verlaten. Hij neemt de heerschappij over. Men mag de onderlinge bijeenkomsten niet na laten, want de Heere komt het meest met Zijn nodiging tot ons: geen zorgeloosheid in kerkgang, catechisatie, huisbezoek, want de plaats, waarop gij staat is heilig land. Doe de schoenen van uw voeten. Ik ben nu gekomen voor een hulpeloos volk. Een heerlijke erfenis wacht. De Vorst van het heir des hemels met het zwaard. Hij spreekt als machthebbende. Als een Lam is Hij ter slachting geleid en toch is Hij gebleven de Leeuw uit Juda's stam.

Ds. Van der Mey vermaande de gemeente ernstig de goede strijd te strijden. Gods huis moet vol worden. Hij sloot de dienst. Na het uitspreken van de zegen kwamen er verschillende sprekers aan het woord: Bur-

gemeester Okkeloen namens de burgerlijke gemeente Terneuzen, Ds. Schellevis, Ned. Herv. predikant, namens de plaatselijke kerken, Br. Van Dieren namens de kerkeraad en gemeente van Middelharnis, Ds. C.A. den Hertog namens de classis Middelburg, Ds. M.C. Tanis als voorzitter van de evangelisatie-commissie Oost-Vlaanderen, Ds. Van der Ent als bevestiger en Br. Dekker namens de kerkeraad.

Ds. Van der Mey sprak nog een dankwoord, waarna hem staande werd toegezongen Ps. 119 : 68a en 69b.

Daarna was er nog gelegenheid om Ds. en Mevr. van der Mey de hand te drukken.

Br. H. Bor, onze evangelist te Gent, maakte op ons verzoek een verslag. We hebben het enigszins bekort. We zijn hem dankbaar voor zijn medewerking.

B.

BOEKBESPREKING

TROONSWISSELING

Ter gelegenheid van het feit, dat koningin Juliana afstand deed en prinses Beatrix als koningin ingehuldigd werd verscheen er bij Kool te Veenendaal een boek onder bovengenoemde titel. Zo'n boek heeft natuurlijk een bepaalde actualiteit in de tijd vóór en na de troonswisseling, vandaar dat we zo spoedig na ontvangst van het boek daar melding van maken. Daar is ook nog een andere reden voor. Tot 31 mei a.s. kost het

boek nog f 34,95, daarna wordt de prijs f 39,95. Als men zich haast kan men het boek dus nog voor de lagere prijs krijgen.

G. Kool te Veenendaal heeft de stoot tot de verschijning van dit werk gegeven. Hij stelde zich in verbinding met de heer W.P. Balkenende met verzoek de eindredactie van de uitgave op zich te nemen. Hij gaf hem vrijheid zelf zijn medewerkers te zoeken en de samenstelling van het boek te bepalen. Daaruit is een werk tot stand gekomen, dat zijn waarde behoudt. Er is een grote verscheidenheid van onderwerpen door verschillende schrijvers behandeld. Niet alles wordt gezegd zoals wij dat gewoon zijn - we denken b.v. aan de beoordeling van het geestelijk leven van de leden van het koninklijk huis, die heengegaan zijn of nog leven - maar in het algemeen hebben we met grote belangstelling van de inhoud van dit boek kennis genomen.

J.M. Verburg schreef over: Emma, Wilhelmina, Juliana, Beatrix. Hij brengt in zijn bijdrage een en ander uit het leven van deze vorstelijke personen naar voren. De Regenboogschool te Middelburg zorgde voor het volgende hoofdstuk: Een hulde met pen en stift. Daarin vinden we bijdragen van leerlingen van deze school. Dr. W.G. de Vries, Gereformeerd predikant, schreef een belangrijk artikel over: De Oranjes en het kerkelijk leven. Hij begint bij prins Willem I en eindigt bij koningin Beatrix. J. Cordia, journalist bij het Nederlands Dagblad, schreef een zeer lezenswaardige bijdrage, getiteld: Momentopname van een maatschappij in beweging, waarin hij o.a. handelt

over kraakacties, woningnood, krakers en politie enz. De volgende bijdrage is van Balkenende en wel over: Onze Nederlandse driekleur en ons nationale volkslied. Dan komt er een artikel van J. Cordia: Je maintiendrai, de bereidheid tot dienen door de eeuwen heen. Dit artikel is zeer informatief en daarom van belang. F.A.J. Th. Kalberg schreef: Enige beschouwingen over de staatsrechtelijke positie van de Nederlandse Koningin en de overige leden van haar huis in ons staatsbestel. Daarna komt Balkenende weer aan het woord met een artikel over: Oranje en de pers, waarin hij veel zegt dat tot nadenken noopt. Tenslotte komen er achter het opschrift: Oranje in beeld reproducties van schilderijen en foto's. Zo vinden we afbeeldingen van Willem de Rijke en Juliana van Stolberg en vele anderen. Het boek sluit met een Verantwoording van Balkenende. In onze dagen, waarin er in vele landen onrust is en regeringen omvergeworpen worden mogen wij ons nog verheugen in het bezit van een vorstin uit het Oranjehuis, waaraan ons land en volk op een bijzondere wijze verbonden is. De Heere moge de band bestendigen en aan land en volk een oprechte wederkeer geven tot de Heere en in die weg een gezegende regering onder koningin Beatrix.

Het boek is, afgezien van enige zetfouten, keurig uitgegeven in groot formaat in een oranje-keurige band met een omslag, waarop we de kleuren vinden van onze Nederlandse vlag. Het telt ruim 260 bladzijden.

B.

Theol. student vraagt

TE KOOP

Herinkhuysen: De wet der schaduwen; Barneth: Boetbazuin; Hutcheson resp. Tuinman: Job.

Aanbiedingen: M. Burggraaf, Pr. Juliana-weg 8, Rotterdam, telefoon 112532.

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Het adres voor al Uw goede boeken

Voor een fijne vakantie in eigen sfeer
VAKANTIECENTRUM
„DE VERRASSING” TEXEL

Voll. pension voor gezinnen, jongeren en ouderen.

Bungalows en sta-caravans.

Postbus 302, 1794 ZG Oosterend-Texel.
Tel. 02223 - 661 of 391.

Voor bljbels, boeken en muziek

is **LINDENBERG** uniek!
Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

Lindenberg's
boekhandel

Slaak 4 - 8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16
(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Voor al Uw

★ **BOEKEN**

★ **BIJBELS en**

★ **PSALMBOEKEN**

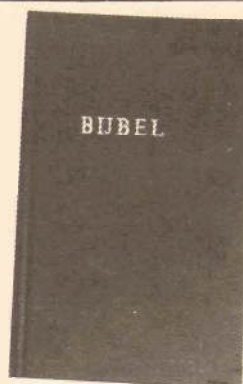
Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

b.g.g 05277 - 2462 Urk.

NERGENS BAAT BIJ ?

Probeer dan eens één van de meer dan 40 kruiden-recepten o.a. vernauwde bloedvaten, wisseljaren, vochtafdrijvend, bronchitis, migraine, hoge bloeddruk, niersteen, galsteen, dikke darm, eczeem, blaas en urine, zenuwen, vermagering enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand

à f 12,50

(verzendkosten inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW !!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochtafdrijvend, nu ook in **tabletform**
Maandkuur f 15—

**Drogisterij
SIKKING**

Barveoetestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190609

Uw adres voor al Uw theologische boeken, goede jeugdboeken, romans, studieboeken enz.

Boekhandel Noordermeer

Anjelierenstraat 43, Rijnsburg, tel. 01718-23063
bgg 22737.

Filiaal:

Bosplein 2, Katwijk aan Zee, tel. 01718-14410.

Voor schriftelijke bestellingen: Antwoordnummer 19, 2220 WD Rijnsburg (zonder postzegel)

UW BOEKEN LANGER HEEL, IN EEN KAST VAN WOONVOORDEEL

DE BOEKENKASTSPECIALIST levert direkt van fabriek met hoge korting.

UNIEKE AANBIEDING, eiken boekenkasten met massief front, zie afb. 190 cm. hoog, 100 cm breed, 38 cm diep, f 595,—.
Winkelprijs minimaal f 795,—.
Plankdiepte plm. 30 cm. Afstand tussen planken plm. 30 cm, onderin plm. 40 cm.

Open uitvoering, dus zonder deuren f 495,—

Levertijd 4-6 weken.

Ook leverbaar in 87 cm breed, 190 cm hoog en 145 cm hoog

Deze prijzen zijn alleen mogelijk door rechtstreekse levering (zonder showroom)

- ★ keurige presentatie
- ★ fraaie vormgeving
- ★ massief eiken front
- ★ degelijke afwerking
- ★ ook voor zware boeken
- ★ puur vakmanschap
- ★ fabrieksprijzen
- ★ levering kontant

Bijdrage vervoerskosten door heel Nederland f 15,— per kast.

Maak gebruik van onderstaande bon in open envelop zonder postzegel op te sturen aan:

WOONVOORDEEL bv,
antwoordnummer 5, 8070 WK Elburg. Tel. (05250) 21 62.

Mocht de kast om welke reden dan ook niet aan uw verwachtingen voldoen en u bericht ons binnen een week na aflevering, dan wordt hij teruggehaald en u ontvangt uw geld terug.

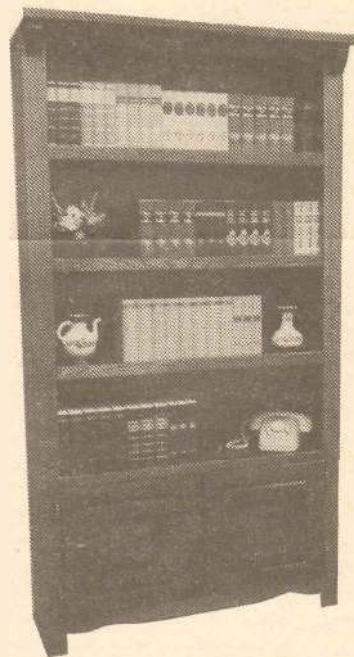
Naam:

Adres:

Woonplaats:

Telef.nr.:
s.v.p. hokje aankruisen welke kast u wenst,

levering uitsluitend kontant

- aantal ☐ boekenkast(en) gesl. 100 cm br. f 595,—
☐ boekenkast(en) open 100 cm br. f 495,—
☐ boekenkast(en) gesl. 87 cm. br. f 540,—
☐ boekenkast(en) open 87 cm br. f 450,—
☐ boekenkast(en) open 87 cm br.
145 cm hoog f 365,—